Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kirje

8.9.2020

VN/2983/2020
VN/2983/2020-TEM-41

Eduskunta
työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

TEM lausunto TyV 9.9.2020 - Hallituksen vuosikertomus 2019

Hallituksen vuosikertomuksessa 2019 oli seuraavat työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan toimintaan liittyvät lausumat, jotka kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle:

Ihmiskaupan kaltainen pakkotyö HE 69/2016 – EV 124/2016 vp

Eduskunnan lausuma tai kannanotto:

> *Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa, esiintyykö sellaista ihmiskaupan kaltaista pakkotyötä tai vastaavaa työperäistä hyväksikäyttöä, joiden uhrit eivät saa suojaa, koska rikokset eivät täytä ihmiskaupparikoksen tunnusmerkistöä rikosoikeudellisessa mielessä, ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin.*

Työ- ja elinkeinoministeriö on selvittänyt asiaa yhdessä keskeisten ministeriöiden kanssa. Asian selvittämistä jatketaan vuoden 2020 aikana.

Tasa-arvovaltuutetun kertomus eduskunnalle 2018 K22/2018 vp – EK 49/2018

Eduskunnan lausuma tai kannanotto:

> *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää selvittää määräaikaisia työsuhteita ja vuokratyötä koskevan lainsäädännön mahdolliset muutostarpeet raskauteen ja vanhemmuuteen perustuvan syrjinnän torjumiseksi.*

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa on kirjaus raskaussyrjinnän ehkäisemisestä. Hallitusohjelmassa on sovittu lainsäädännön täsmentämisestä niin, että raskaus ja perhevapaan käyttö eivät vaikuta määräaikaisen työsuhteen jatkumiseen. Työ- ja elinkeinoministeriö asetti syksyllä 2019 kolmikantaisen työryhmän, jossa käsitellään myös tätä asiaa.

Asiaa käsitellään myös työelämän tasapainodirektiivi ja liittyviä kysymyksiä käsittelevässä työryhmässä. Työryhmän toimikausi päättyy 31.12.2021.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address** Työ- ja elinkeinoministeriö	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
PL 32 00023 Valtioneuvosto	Aleksanterinkatu 4	0295 16001 +358 295 16001	09 1606 2160 +358 9 1606 2160	www.tem.fi

Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain mahdolliset muutostarpeet HE 97/2018 vp – EV 236/2018 vp

Eduskunnan lausuma tai kannanotto:

> *Eduskunta edellyttää, että hallitus viipymättä selvittää yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) luotettavuuden selvittämistä koskevan sääntelyn (4 pykälän 1 momentti) mahdolliset muutostarpeet kolmikantaisessa lainvalmistelussa pyrkien tasapainoiseen ratkaisuun työntekijöiden yksityisyyden suojan ja työnantajien tiedonkäsittelytarpeiden välillä. Valmistelussa tulee ottaa huomioon tietosuojavaltuutetun tulkintakäytäntö, lainsäädännön kehitys sekä tarvittaessa unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien suojelua koskeva direktiiviehdotus.*

Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 4 §:n 1 momentin työntekijän henkilötietojen keräämistä koskevan sääntelyn muutosehdotuksen valmistelu on käynnistetty. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2021.

Työntekijöiden edustusjärjestelmät työaikalaissa HE 158/2018 vp – EV 306/2018 vp

Eduskunnan lausuma tai kannanotto:

> *Eduskunta edellyttää, että työntekijöiden edustusjärjestelmiä ja heidän edustajiensa valtuuksia selkiytetään tavalla, joka varmistaa työntekijöiden oikeudet ja vaikutusmahdollisuudet omalla työpaikalla.*
>
> *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa työaikalain toimivuutta ja antaa asiasta selvityksen työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle seuraavan vaalikauden aikana.*

Työntekijöiden edustusjärjestelmät kytkeytyvät työaikalaissa pitkälti työnantajan ja henkilöstön mahdollisuuksiin sopia paikallisesti säännöllisen työajan järjestelyistä. Paikallisen sopimisen edistäminen on yksi hallitusohjelmaan sisältyvistä tavoitteista. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on asetettu työllisyyden edistämisen ministeriryöryhmän alaiset alatyöryhmät käsittelemään muun muassa paikalliseen sopimiseen ja työlainsäädäntöön liittyviä kysymyksiä. Työntekijöiden edustusjärjestelmiä ja edustajien valtuuksia arvioidaan näissä alatyöryhmissä, joiden toimikausi on tämä hallituskausi.

Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa työaikalain toimivuutta ja antaa asiasta selvityksen kuluvan vaalikauden aikana.

Työaikalain tarkennukset HE 86/2019 vp – EV 56/2019 vp

Eduskunnan lausuma tai kannanotto:

> *Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee tarvittavat muutokset työaikalain puutteiden korjaamiseksi vuoden 2020 aikana.*

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on työaikalain (872/2019) muutosta koskevaa hallituksen esitystä (HE 86/2019 vp) käsitellessään katsonut työaikalakiin sisältyvän eräitä tarkennus- ja lisäystarpeita. Valiokunta on viitannut muun muassa hätätyösäännöksen kriminalisoinnin puuttumiseen, josta johtuvaa oikeustilan muuttumista valiokunta ei pitänyt tarkoituksenmukaisena.

Työaikalain uudistamistyön yhteydessä rangaistussäännös kirjoitettiin nykyisten sääntelyperiaatteiden mukaisesti aiempaa täsmällisempään muotoon. Lainkohdassa yksilöidään nimenomaisesti ne menettelyt, jotka voivat johtaa rikosoikeudelliseen vastuuseen. Rangaistussäännöksen piiriin ei kuulu hätätyösäännösten rikkominen, jollei työnantaja samalla riko lepoaikasäännöksiä. Käytännössä rangaistavuuden ulkopuolelle jää siten lepoaikasääntelyn puitteissa teetetty hätätyö. Työntekijän suojelun kannalta asian merkitys liittyy siihen, että työnantaja ei tarvitse hätätyötä teettäessään ylityösuostumusta. Työaikalakia valmisteltaessa arvioitiin, että työn teettäminen perusteetta hätätyönä ei olisi sellainen menettely, johon olisi välttämättä liityttävä rikosoikeudellinen seuraamus. Kriminalisointia on lähtökohtaisesti pidettävä viimesijaisena keinona.

Työaikalain mahdollisia täsmennystarpeita on tarkoitus arvioida työllisyyden edistämisen ministerityöryhmän alaisessa sääntelytyöryhmässä kuluvan vuoden aikana. Hallituksen esityksen tarkempi aikataulu pystytään antamaan vasta, kun muutosten tarkempi sisältö on voitu arvioida.

Laati:

Hallitusneuvos Nico Steiner